

خبر ویژه

نگاهی به «حکشتی» پس از لغو تحریم‌ها

صنعت حمل‌ونقل دریایی به این دلیل حائز اهمیت است که به دلیل تاثیرگذاری آن بر قیمت تمام‌شده کالاها در کشورهای درحال توسعه جایگاه والایی دارد. در ایران نیز در سنوات گذشته شاهد آن بودیم که بسیاری از شرکت‌های بین‌المللی بیمه به دلیل ترس از تحریم‌های آمریکا از تعامل با شرکت‌های حمل‌ونقل کالایی ایرانی خودداری می‌کردند و کاهش نرخ کرایه‌های حمل‌ونقل، بالا رفتن قیمت سوخت و افت درآمدهای نفتی کشور موجب کاهش ترده کشتی در بنادر کشور و در نتیجه کاهش درآمد شرکت‌های کشتی‌رانی، فعالان و ذی‌نفعان در بنادر شد و هزینه حمل‌ونقل در قیمت تمام‌شده کالا در ایران به حدود دو برابر میانگین جهانی رسید. در این میان شرکت کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران که تقریباً از سال ۸۸ تحت شدیدترین تحریم‌های بین‌المللی قرار گرفته بود، توانست این محدودیت‌ها را به فرصت‌هایی برای تحکیم ناوگان‌های کشتی‌های حمل‌ونقل نفتی و محصولات شیمیایی فله‌شده تبدیل کند. با لغو تحریم‌ها و اجرائی شدن برجام، «حکشتی» توانست در بازه‌های کوتاه و با گسترش فعالیت‌هایش دو بار رتبه جهانی خود را ارتقا دهد و به جایگاه نوزدهم دست یابد. این موفقیت در حالی رقم خورده که به دلیل شرایط و اوضاع نامطلوب در حوزه حمل‌ونقل دریایی در جهان از منظر کرایه حمل کالا و محصولات، بسیاری از شرکت‌های بزرگ مانند هانجین چین و هیوندای کره ورشکسته شده‌اند. نکته حائز اهمیت دیگر دربره صنعت مورد بحث پیرامون مشکلات مرتبط با بیمه کشتی‌هاست که با اجرای برجام در حال حاضر بیمه‌های بین‌المللی دیگر از ارائه پوشش‌های بیمه‌ای به کشتی‌های تجاری ایرانی واهمه نداشته و همکاری‌های لازم را با آنها دارند و تمام کشتی‌ها به‌راحتی می‌توانند از پرچم کشور ایران بدون هیچ‌گونه نگرانی خاصی استفاده کنند. آن‌چنان‌که اواخر مرداد، تفاهم‌نامه همکاری بیمه‌ای بین شرکت کشتی‌رانی و کلوپ بی‌اندای skuld به امضا رسید تا این شرکت نروژی با توجه به نوع پوشش شناورها مسئول جبران خسارت بیمه و خدمات بیمه‌های خارج از دریا را ارائه دهد. همچنین در مرداد سال جاری نیز ۹ فرورد کشتی مسافری و حمل فیدری متعلق به شرکت کشتی‌رانی والفجر از زیرمجموعه‌های «حکشتی» تحت پوشش کلوپ بین‌المللی P&I قرار گرفت تا پس از لغو محدودیت‌ها در ناوگان تجاری (فله، کانتینر و جنرال کارگو) تردد ناوگان مسافری نیز بار دیگر به شرایط قبل بازگشته و با تکمیل کمر بند حمل‌ونقلی، تردد کشتی‌ها تحت پرچم سه رنگ جمهوری اسلامی ایران در حوزه حمل‌ونقل کالا به اقصی نقاط دنیا انجام شود و این اتفاق حدوداً یک هفته پس از خروج نام سه شرکت ایرانی از فهرست تحریم‌های اروپا رقم خورد تا همکاری با این مجموعه‌ها که براساس نظر اتحادیه اروپا از سال ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۵ میلادی ممنوع شده بود، مجدد از سر گرفته شود. همچنین، توسعه خطوط و ابعاد همکاری‌های این مجموعه بورسی پس از اجرای برجام منجر به امضا تفاهم‌نامه همکاری «حکشتی» و مؤسسه رده‌بندی GL DNV نروژ شد تا همکاری‌های دوجانبه میان دو کشور توسعه یابد. با این مضمون که بعد از توافق جامع هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱ و رفع تحریم‌ها شرایط ویژه‌ای برای توسعه همکاری‌ها فراهم شده و در همین راستا اغلب کشورهای جهان از جمله ایتالیا، ترکیه و قزاقستان، به دنبال استفاده از شرایط به‌وجودآمده در این صنعت هستند. در حال حاضر نیز هفت بانک متوسط اروپایی با ایران شروع به همکاری کرده‌اند و برخی تضمین‌های شرکت‌ها و مؤسسات بیمه‌ای نیز شروع شده است؛ به‌طوری‌که برقراری دوباره خط اروپا به عنوان یکی از دستاوردهای برجام بوده است. افزون بر این موارد، پس از توافق برجام و در راستای توسعه خطوط، دفاتر منطقه‌ای نیز در کشورهای مختلف بازگشایی شده و افزون بر دفاتر چین، دویی، کره جنوبی، ژاپن، مالزی، هند و عراق، خطوط حمل‌ونقل به مقصد مصر، لیبی، لبنان، آلمان و بلژیک هم راه‌اندازی شده و دو شرکت مشترک نیز با دو کشور ایتالیا و آلمان تأسیس شده است. به‌طوری‌که در حال حاضر محدودیت‌های حوزه کشتی‌رانی از بین رفته و کشتی‌های «حکشتی» ماهانه دوباره عازم اروپا، می‌شوند و پس از ۱۲ سال بار دیگر خط آمریکای جنوبی راه‌اندازی شده است. همچنین بعد از سال‌ها خط خلیج فارس به ژاپن و کره جنوبی راه‌اندازی شد و این جایی مهم تلقی می‌شود که بدانیم در کل منطقه خاورمیانه تنها شرکتی که خدمات به سمت کره‌جنوبی (بندر اینچئون) ارائه می‌کند، کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران است. از سوی دیگر خط جدید هند به عراق نیز که مجدد شروع به فعالیت کرده، از هند به مقصد بندرعباس و بعد به سوی افغانستان عراق باکری می‌کند. همچنین امضای تفاهم‌نامه همکاری بین کشتی‌رانی جمهوری اسلامی ایران با کشتی‌رانی مرسک دانمارک که بزرگترین کشتی‌رانی کانتینری جهان محسوب می‌شود و شرکت جی‌اس‌ام سسی‌جام فرانسه به عنوان سومین خط بزرگ کشتی‌رانی جهان از دیگر نکات مهمی است که در دوران پس‌ازبرجام محقق شده است. بر این اساس آنچه از این گزارش به دست می‌آید آن است که برجام و فضای حاکم بر اقتصاد و مرادوات بین‌المللی ایران در فضای پس‌ازبرجام، فرصتی مطمئن را برای شرکت‌هایی مانند «حکشتی» فراهم کرده تا در کنار توسعه خطوط جدید، مشتریان خود را نیز بازباید.

۴ روز اولی که دولت یازدهم اقتصاد ایران را به دست گرفت برخی کارشناسان معتقد بودند تیم اقتصادی دولت مانند لوکوموتور انانی هستند که باید جلو سسقوط قطار اقتصاد به دره را بگیرند و به ریل دولت یازدهم تا چه اندازه این دولت قادر بوده قطار اقتصاد را به ریل اصلی خود بازگرداند؟

قبل از هر چیز لازم می‌دانم تا با نگاهی بسیار کلی اقتصاد ایران را شرح دهم. کشور ایران دارای یک بازار تقریباً ۸۰ میلیون نفره است که در آن زیرساخت‌های اقتصادی قدرتمندی وجود ندارد. اقتصاد ایران در سال‌های پیشین به دلایل مختلفی، از جمله وجود تحریم‌های همه‌جانبه و ظلمانه اقتصادی و گاه مدیریت و برنامه‌ریزی‌های نادرست نیمه دوم دهه قبل، توان و نشاط خود را تا حد زیادی از دست داده است. در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ اقتصاد ایران تورمی بالاتر از ۲۰ درصد و رشد اقتصادی منفی را تجربه کرد. اقتصاد ایران با مدیریتی غیراصولی در راستای کنترل نرخ تورم ناشی از سیاست‌های پولی و مالی به‌شدت انبساطی در سال‌های ۱۳۸۴ به بعد، وابستگی بسیار زیادی به کالاهای وارداتی پیدا کرد. دلارهای سرشار نفتی این امکان را به دولت می‌داد تا با واردکردن کالاهای ارزان‌قیمت و عمدتاً کم‌کیفیت، اثرات تورمی سیاست‌هایش را تقلیل و در کوتاه‌مدت پنهان کند و مصائب برآمده از این عمل که همان رکود تورمی عمیق است، را برای دولت کنونی به یادگار بگذارد. این عمل به صنایع داخلی بسیار آسیب رساند و بسیاری از صنایع و کارخانجات را تا مرز ورشکستگی پیش برد. خوشبختانه از سال ۱۳۹۲ تاکنون شرایط اندکی بهبود یافته و رویه و جهت‌گیری نسبتاً مناسب‌تری بر تصمیم‌گیری‌ها و عملکردهای تیم اقتصادی دولت کنونی حاکم است.

براساس اطلاعات گزارش‌شده در سایت مرکز آمار ایران (مرجع رسمی اعلام آمارهای رسمی جمهوری اسلامی ایران)، نرخ تورم مناطق شهری کشور در تیرماه سال ۱۳۹۲ عدد ۳۶ درصد و نرخ تورم مناطق روستایی در همین ماه بالای ۴۰ درصد بوده است. نرخ رشد اقتصادی در سال ۱۳۹۱ سال پایانی دولت دهم عدد بسیار تأسف‌برانگیز تقریباً منفی هفت درصد (-۷) بوده است و این نرخ در سال ۱۳۹۰ نیز منفی بوده است. نکته درخور توجه این است که فقط در برخی از نخستین سال‌های انقلاب اسلامی و در برخی سال‌های جنگ تحمیلی هشت‌ساله، کشور رشد اقتصادی منفی را تجربه کرده بود. در قسمت‌های بعدی به بیان قسمتی از خطرات و مصیبت‌های رشد اقتصادی منفی اشاره خواهم کرد.

در ارتباط با نرخ بی‌کاری به شکل میانگین در چهارساله دوره دولت دهم، متوسط نرخ بی‌کاری عدد ۱۲٫۶ درصد بوده است. درآمدهای نفتی کشور در یک دوره چهارساله از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ از رقم تقریباً ۱۲۰ میلیارد دلار به کمتر از ۳۵ میلیارد دلار کاهش یافته و درآمدهای نفتی ایران در سال ۱۳۹۴ به پایین‌ترین سطح خود در دوره ۱۰ سال گذشته کاهش یافته و این مسئله به‌عنوان مشکلی مضاعف (علاوه بر مسائل و مشکلات عظیم به‌ارثررسیده از دولت قبل) برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران اقتصادی را با چالش اساسی مواجه کرده است.

این آمارها تنها نشان‌دهنده گوشه‌ای از وضعیت نابسامان اقتصادی در سال‌های پایانی دولت دهم و سال‌های ابتدایی دولت یازدهم بوده است. نکته‌ای را که باید به آن توجه داشت و در تحلیل‌های اقتصادی به آن کمتر توجه می‌شود، مسئله پسندیدگی و تداوم روند است. به این معنا که وقتی به‌واسطه اعمال برخی سیاست‌ها یا شکل‌گیری برخی موقعیت‌ها، روند معنی‌داری در حرکت شاخصی به وجود آید، متوقف‌کردن آن بسیار مشکل خواهد بود و مدیریت و کنترل آن نیازمند مهارت و دانش و زمان است.

مسئله درخور توجه دیگر این است که ساختن همیشه مشکل‌تر از ویران کردن است. برای تحصیل نرخ رشد اقتصادی ایده‌آل و مناسب نیرو و هزینه زیادی را باید در قالب برنامه‌ریزی‌های دقیق و مدونی صرف کرد، ولی ویران‌کردن اقتصاد به‌سادگی ممکن است. کافی است تا فرد نالایقی را در مسند سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی اقتصادی گماشت تا در اندک زمانی نه‌فقط چرخ اقتصاد از گردش بازماند، بلکه ره عقب و در جهت معکوس هم حرکت کند.

مسئله درخور توجه دیگر این است که بروز آثار و عواقب اقدامات و سیاست‌های اقتصادی بسته به ساختار اقتصاد و نوع سیاست، تا سال‌ها و دوره‌های زیادی ممکن است طول بکشد. اصولاً در ادبیات اقتصادی، به این امر تخلیه‌شدن اثر شوک نیز گفته می‌شود. به شکل نرمال، تخلیه‌شدن اثر یک سیاست کلان‌اقتصادی گاه تا پنج سال هم طول خواهد کشید. برای مثال، وقتی سیاست هدفمندسازی پارانه‌ها در اواخر سال ۱۳۸۹ و اوایل سال ۱۳۹۰ به شکل ناقص و غیرهدفمند به اجرا درآمد آثار و تبعات آن به شکل آثار و تبعات ذهنی و روانی از ماه‌ها قبل آغاز شده بود و آثار واقعی برآمده از خود سیاست تا سال‌ها پس از آن نیز ادامه خواهد داشت. اکنون پس از سه سال از آغاز به کار دولت یازدهم، کمکان بسیاری از معضلات به‌جامانده از دولت قبل، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان را آزار داده و عرصه را بر عملکرد آنها تنگ کرده است.

دولت یازدهم در متوقف‌کردن روندهای ویرانگر شاخص‌های اقتصادی که از عملکرد بسیار نامناسب دولت قبل به‌جامانده بود، موفق عمل کرده است. نرخ تورم مهار شده و رشد اقتصادی مجدداً مثبت شده است.

فرازونشیب‌های اقتصاد ایران در گفت و گو با ایوب فرامرزی، معاون پژوهشکده مرکز آمار

۵ نشانه بهبود در اقتصاد ایران

عکس: مسعود زارعی

علیرضا بهداد

دولت یازدهم اگرچه در فضای غبارآلود اقتصاد ایران را تحویل گرفت، اما با توجه به مدیرانی که برای تیم اقتصادی خود انتخاب کرد، این توقع را به وجود آورد که روند اقتصاد کشور به سمت آزادسازی بیش رفته و اصول اقتصاد رقابتی نهادینه شود. حال که سه سال از فعالیت دولت گذشته، این سؤال پیش‌روی کارشناسان اقتصادی کشور قرار گرفته که این دولت چه اقداماتی درباره آزادسازی اقتصاد می‌توانست انجام دهد که نداد. ایوب فرامرزی، معاون پژوهشکده مرکز آمار ایران، از جمله اقتصاددانان معتقد به اقتصاد آزاد است که در گفت‌وگو با «شرق»، علاوه بر اینکه کارنامه دولت در آزادسازی اقتصاد را بررسی کرده، به موانع پیش‌روی دولت برای رقابتی‌سازی کردن اقتصاد نیز اشاره کرده است. از نظر او، بر عملکرد اقتصادی دولت در برخی حوزه‌ها انتقاداتی وارد است ولی در مقایسه با عملکردهای اقتصادی دولت قبل، عملکرد دولت یازدهم فوق‌العاده بوده و به هیچ‌وجه نمی‌توان آنها را با هم مقایسه کرد.

نمود بارز آن را می‌توان در نقدهای به دور از انصاف افرادی دید که منافع شخصی و حزبی آنها به‌واسطه بهبود شرایط عمومی اقتصاد و جامعه، به خطر افتاده است و سعی دارند تا با غبارآلودکردن و سیاه‌نمایی فضا، ریسک عملکرد را برای دولت افزایش دهند. البته وجود نقدهای منصفانه و خیرخواهانه برای هر سیستم، نعمت است؛ ولی نقدهای مغرضانه و غیرمنصفانه مانع شکل‌گیری حرکت خواهد بود.

۴ برخی از اقتصاددانان معتقدند برای اقتصادی

چون ایران، فرارگرفتن تورم در بازه هشت تا ۱۲ درصد، مفید است و نباید برای کاهش بیشتر آن فشار آورد. نظر شما در این باره چیست؟

البته نرخ تورم مطلوب در اقتصاد عددی بین یک تا چهار درصد است و این تورم کم‌سکان تورمی بزرگ محسوب می‌شود.

براساس مطالعه‌ای که در پژوهشکده آمار در دست انجام است و تا چند روز آتی نتیجه و مستندات آن در اختیار عموم، به‌ویژه جامعه علمی، قرار خواهد گرفت، هسته سخت تورم در اقتصاد ایران با توجه به ساختار کنونی، عددی نزدیک به هشت درصد است. به این معنی که کمترشدن نرخ تورم در اقتصاد ایران از این مقدار (هشت درصد) یا نیازمند هزینه‌های هنگفت است یا نیازمند اصلاح اساسی ساختار اقتصاد پیشنهاد می‌شود تا دولت با پذیرش ریسک نقدهای غیرمنصفانه و بعضاً مایوس‌کننده، اقدام به اصلاحات اساسی اقتصادی با شیب ملایم کند.

به شکل ویژه می‌توانم یکی از بهترین و مناسب‌ترین راهکارهای کاهش نرخ تورم اقتصاد ایران به کمتر سطح هشت درصد یا هسته تورم اقتصاد ایران بعد از اصلاح ساختاری را دستیابی به اقتصاد دانش‌بنیان و جذب تکنولوژی‌های کارآمد و نوین جهانی معرفی کنم. اقتصاد ایران به دلیل سال‌ها مواجهه با تحریم‌های بین‌المللی از در اختیارداشتن تکنولوژی‌های روز دنیا برای به‌کارگیری در راستای خلق ارزش افزوده محروم بوده است و به این واسطه در این سال‌ها علاوه بر اینکه با تکنولوژی‌های قدیمی و ناکارآمد به تولید پرداخته و از منابع طبیعی و سرمایه انسانی نیز به شکل بهینه استفاده نکرده است، قدرت رقابت خود را نیز در مقابل اقتصادهای خارجی از دست داده و تداوم این امر به از بین رفتن همه صنایع کشور منجر خواهد شد. به بیانی، اقتصاد ایران از مجموعه عوامل لازم در راستای تولید، نه نیروی انسانی باکیفیتی را برای خود تربیت کرده است و نه تکنولوژی و سرمایه فیزیکی کارآمد و به‌روزی در اختیار دارد. پایین‌بودن سطح تکنولوژی تولید از سویی باعث رکود و از سویی دیگر، باعث تورم خواهد شد. برای غلبه هم‌زمان بر هر دو مشکل باید زمینه ورود تکنولوژی‌های جدید را به کشور فراهم کرد. در ادبیات اقتصادی به این امر شوک تکنولوژی گفته می‌شود که از آن به‌عنوان بهترین راه درمان معضل تورم رکودی نام برده می‌شود. استفاده از تکنولوژی جدید باعث خواهد شد توان تولیدی و رقابتی صنایع داخلی افزایش یابد و کالاها و خدمات تولیدی با قیمت تمام‌شده پایین‌تری به بازار عرضه شوند. این امر سبب مهار تورم و گاهی منفی‌شدن تورم شود (اتفاقی که سال‌ها در اقتصاد ژاپن به وقوع پیوست).

ادامه در صفحه ۸

گذر

احتمال برگزاری نشست فوق‌العاده اوپک

ایستنا، دبیرکل اوپک گفت که احتمال برگزاری نشست فوق‌العاده اعضای این سازمان وجود دارد. خبرگزاری رسمی الجزایر (ای‌بی‌اس) گزارش داد که محمد بارکیندو، دبیرکل سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک)، گفت: اعضای این نهاد در صورت دستیابی به اتفاق نظر در جریان نشست غیررسمی ماه جاری (سپتامبر) در پایتخت این کشور، ممکن است درخواست کنند نشست فوق‌العاده‌ای برای بررسی قیمت‌های نفت برگزار شود.

مهلت ۲۱ روزه به فروشندگان کالاهای قاچاق

تسنیم، رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم خانگی از مهلت ۲۱ روزه اتحادیه به فروشندگان کالاهای قاچاق خبر داد و گفت: طرح جمع‌آوری کالاهای قاچاق تأثیری در قیمت لوازم خانگی نخواهد داشت.

ایران در عشق‌آباد آزادراه می‌سازد

معاون وزیر راه و شهرسازی خبر داد: در سفر وزیر راه و شهرسازی به کشور ترکمنستان درباره پروژه‌های مشترک راه‌سازی و صدور خدمات فنی و مهندسی، همچنین توافق بر سر احداث آزادراه عشق‌آباد- ترکمن‌آباد به طول ۶۰۰ کیلومتر، بحث و تبادل نظر شد. به گزارش روابط‌عمومی شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور، علی‌نورزاد گفت: وزیر راه و شهرسازی به‌عنوان نماینده کشور ایران به دعوت ریاست‌جمهوری کشور ترکمنستان به منظور توافق بر سر احداث آزادراه عشق‌آباد- ترکمن‌آباد با مدیریت شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور و با استفاده از توان پیمانکاران و مشاوران ایرانی وارد این کشور شد. معاون وزیر راه و شهرسازی عنوان کرد: از دیگر موضوعات این سفر پیگیری روند احداث پل مرزی سرخس- سرخس و جاده سرخس- تجن و سایر پروژه‌های راه‌سازی مشترک در کشور ترکمنستان بود. نورزاد تأکید کرد: بررسی آخرین وضعیت ترازیت جاده‌ای و ریلی بین دو کشور نیز از دیگر مباحث مطرح‌شده در این دیدار بود و مقرشر پیشنهادهای طراحی و گزینه‌های ساخت آزادراه عشق‌آباد- ترکمن‌آباد از سوی شرکت ساخت و توسعه به طرف ترکمن در یک ماه آینده ارائه و با بررسی آن نتیجه نهایی اعلام شود.

شانزدهمین جشنواره بزرگ مرکز خرید نارون

جایزه ویژه (اتومبیل سواری) و ده ها جایزه دیگر

زمان قرعه کشی: جمعه ۲۰ اسفند ماه ساعت: ۱۵:۰۰

روسری نارون

عطر ناردریس

JEANSWEST

Maximo Dutti

هانای کیدز

BALENO

CONS

K&T&N

نیاوران، بعد از چهارراه کامرانیه، مرکز خرید نارون
NaronShoppingCenter , After Kamranieh intersection , Niavaran ST
www.naroonshoppingcenter.com